

Priopćenje za medije

Luxembourg, 30. lipnja 2022.

Revizori EU-a smatraju da Komisijino korištenje uslugama vanjskih konzultanata sa sobom donosi potencijalne rizike

Načinom na koji Europska komisija zapošljava vanjske konzultante i na koji se koristi njihovim uslugama ne jamči se u cijelosti ostvarivanje najveće moguće vrijednosti za uloženi novac niti se u potpunosti štite interesi Komisije, stoji u izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud). Postoje znatni nedostaci u okviru kojim je uređeno korištenje tim uslugama, uz potencijalne rizike povezane s oslanjanjem na malu skupinu pružatelja usluga i prekomjernom ovisnošću o njima te sukobima interesa, koji se ne prate u dovoljnoj mjeri. Revizori ujedno ističu nedostatke u načinu na koji se ocjenjuje rad konzultanata i njegova dodana vrijednost.

Revizori su utvrdili da se na temelju informacijskog sustava Europske komisije ne može dobiti cjelovita predodžba o načinu na koji se Komisija služi uslugama vanjskih konzultanata. Nedvojbeno je, međutim, da Komisija sve češće angažira vanjske konzultante za pružanje raznih savjetodavnih usluga i usluga potpore. Tijekom posljednjih godina sklapala je ugovore u vrijednosti od otprilike 1 milijarde eura godišnje za pružanje širokog raspona takvih usluga, koje su obuhvaćale savjetodavne aktivnosti, studije, evaluacije i istraživačke aktivnosti. Vanjski pružatelji usluga ponajprije su uključeni u provedbu politika EU-a u području susjedstva i proširenja, realizaciju međunarodnih partnerstava, primjenu instrumenata vanjske politike te provedbu mjera u području okoliša i klime. Revizori su provjerili je li Europska komisija uspjela ostvariti odgovarajuću vrijednost za uloženi novac i zaštititi svoje interese.

„Eksternalizacija određenih zadataka može biti korisna, a nekad i potrebna”, izjavio je François-Roger Cazala, član Suda zadužen za ovu reviziju. „Međutim, Europska komisija trebala bi se pobrinuti da ostvaruje najveću moguću vrijednost za novac koji isplaćuje. Potrebno je više transparentnosti i odgovornosti u pogledu zadaća koje se mogu eksternalizirati, kao i u pogledu načina na koji se upravlja rizicima od oslanjanja na malu skupinu pružatelja usluga, prekomjerne ovisnosti o njima i sukoba interesa. Nadam se da će naše izvješće pomoći administraciji EU-a da krene u tom smjeru.”

Revizori su utvrdili nedostatke u okviru kojim je uređeno angažiranje vanjskih konzultanata. Posebice za savjetodavne usluge i usluge istraživanja, na koje otpada više od 80 % vrijednosti

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

sklopljenih ugovora, nisu utvrđene smjernice o mjeri u kojoj je zadatke moguće eksternalizirati, kao ni o tome kako se definiraju usluge vanjskih konzultanata i za koje se je sposobnosti i kapacitete potrebno osloniti na interne resurse. Osim toga, u slučaju nabave konzultantskih usluga za obavljanje zadataka koji se ponavljaju Komisija prije podnošenja novih zahtjeva za nabavu ne provodi analizu troškova i koristi te analizu potreba koje bi joj omogućile da razmotri relativne prednosti oslanjanja na vanjske pružatelje usluga umjesto na interno osoblje.

Iako su kriteriji koji su primijenjeni za odabir uspješnih ponuditelja bili primjereni, Komisija nije u dostatnoj mjeri pratila važne rizike povezane s korištenjem uslugama vanjskih konzultanata i nije dovoljno upravljala tim rizicima. Oni uključuju rizike od oslanjanja na relativno malu skupinu pružatelja usluga i prekomjerne ovisnosti o njima. Tijekom razdoblja obuhvaćenog analizom Europska komisija sklopila je ugovore s 2 769 vanjskih konzultanata. Međutim, samo na deset glavnih dobavljača otpadalo je 22 % (otprilike 600 milijuna eura) iznosa ugovorenih tijekom razdoblja obuhvaćenog revizijom. Drugim riječima, neke službe Komisije u velikoj se mjeri oslanjaju na relativno malen broj pružatelja usluga. Nerijetko se događa da se jednom pružatelju usluga uzastopno dodjeljuju ugovori tijekom nekoliko godina iako se redovito organiziraju otvoreni postupci javne nabave.

S rizikom od oslanjanja na malen broj vanjskih konzultanata povezan je rizik da neki pružatelji usluga s velikim iskustvom u radu s Komisijom budu uspješniji u sklapanju ugovora. Na primjer, revizori EU-a utvrdili su da su neki pružatelji usluga pružali kombinaciju savjetodavnih, provedbenih i evaluacijskih usluga za istu glavnu upravu Komisije, čime mogu ostvariti konkurentsku prednost jer su uključeni u osmišljavanje, provedbu i evaluaciju iste politike EU-a. Komisija je uvela postupke za otkrivanje i sprječavanje mogućih sukoba interesa. Međutim, riječ je uglavnom o formalnim provjerama, koje same po sebi nisu dovoljne da se zajamči otklanjanje rizika od sukoba interesa.

Kad je riječ o pojedinačnim ugovorima, revizori EU-a potvrđuju da Komisija prije plaćanja provjerava jesu li konzultanti pružili usluge potrebne kvalitete. Međutim, ističu da, uz iznimku studija i evaluacija, Komisija nije dosljedno ocjenjivala uspješnost vanjskih konzultanata. Samo neke glavne uprave provode analize stečenih iskustava ili *ex post* evaluacije troškova i koristi. A čak i kada se one provode, ne obavlja se centralizirano prikupljanje informacija kojim bi se omogućilo najbolje moguće iskorištavanje rezultata rada vanjskih konzultanata. Revizori smatraju da se time umanjuje mogućnost Komisije da utvrdi područja u kojima je moguće uvesti poboljšanja. Ujedno se povećava rizik od ponovnog angažiranja konzultanata koji su prethodno ostvarili loše rezultate.

S obzirom na mjeru u kojoj se koriste usluge vanjskih konzultanata, revizori pozivaju Komisiju da poboljša način na koji upravlja korištenjem tih usluga. Ujedno pozivaju Komisiju da poveća transparentnost redovitim i točnim izvješćivanjem o korištenju uslugama vanjskih konzultanata.

Kontekst

Ovom revizijom obuhvaćene su usluge vanjskih konzultanata koje su financirane iz proračuna EU-a te za koje je Europska komisija sklopila ugovore u razdoblju 2017. – 2019. i koje je evidentirala kao savjetodavne usluge, studije, evaluacije ili istraživanje. Prema potrebi su razmotrene i novije relevantne informacije o korištenju uslugama vanjskih konzultanata. Ovom revizijom nisu obuhvaćene savjetodavne usluge u području IT-a.

Tematsko izvješće 17/2022 „Vanjski konzultanti u Europskoj komisiji – ima prostora za reforme” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547